

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τρισέλιδες Εργασίες που παρουσιάστηκαν κατά το
16^ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

CONTENTS

Short papers presented during the
16th International Congress of Physical Education and Sport

Υπεύθυνος έκδοσης/Editor:
Γεώργιος Κώστα / George Costa

Επιμέλεια Ύλης/Content Administration:
Ευστρατία Τσίτσκαρη / Efstratia Tsitskari

Υπεύθυνη Επιστημονικών Εργασιών/Manuscripts Administration:
Ευστρατία Τσίτσκαρη / Efstratia Tsitskari

Υπεύθυνος Ανάρτησης Εργασιών στον Ιστοχώρο/Webmaster:
Νικόλαος Βερναδάκης / Nicholas Vernadakis

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1.

A. Γιαννακόπουλος, E. Αλμπανίδης, A. Κασαμπαλής, Θ. Πυλιανίδης

[Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Μ.Γ.Σ. ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 1927 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ](#)

A. Giannakopoulos, E. Albanidis, A. Kasabalis, Th. Piliandis

[THE ATHLETIC ACTIVITY OF M.G.S. ETHNIKOS ALEXANDROUPOLIS FROM 1927 UP TO TODAY](#)

2.

Βουζανίδου E., Μπαρντής Σ.

[Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ](#)

E. Vouzanidou, S. Bardis

[THE ATHLETIC ACTIVITY OF THE JEWS IN THESSALONIKI FROM THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY TILL NOWADAYS](#)

Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Μ.Γ.Σ. ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 1927 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Α. Γιαννακόπουλος, Ε. Αλμπανιδης, Α. Κασαμπαλής, Θ. Πυλιανίδης

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού,
69100 Κομοτηνή

Περίληψη

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με τη συμμετοχή και τις επιτυχίες των αθλητών όλων των τμημάτων του Μ.Γ.Σ. Εθνικού Αλεξ/πολης από το 1927 μέχρι σήμερα. Ως πηγές χρησιμοποιήθηκαν αρχεία και καταστατικά Συλλόγων, αρχειακό υλικό της Ομοσπονδίας Πετοσφαίρισης και του ΣΕΓΑΣ, εφημερίδες, περιοδικά. Η πρώτη εμφάνιση της ποδοσφαιρικής ομάδας του Μ.Γ.Σ. ήταν στο τοπικό πρωτάθλημα του 1930. Το 1957, ο Μ.Γ.Σ., αναδείχτηκε πρωταθλητής Θράκης, διεκδικώντας την συμμετοχή του στην Α' εθνική κατηγορία. Σήμερα η ποδοσφαιρική ομάδα αγωνίζεται στην τοπική κατηγορία. Από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του, ο Σύλλογος συμμετείχε σε διοργανώσεις κλασικού αθλητισμού, τοπικού ή πανελληνίου χαρακτήρα. Οι μεγαλύτερες επιτυχίες του Μ.Γ.Σ. ήταν: 2ος στους 12ους Πανθρακικούς του 1934 με 18 βαθμούς, 1ος στους 4ους Παμβορειοελλαδικούς του 1953 με 147 βαθμούς, 1ος στους 7ους Παμβορειοελλαδικούς του 1957 με 106 βαθμούς, 6ος στους 39ους Πανελλήνιους του 1953 με 37 βαθμούς. Σε διεθνείς αγώνες που οργάνωσε ο Μ.Γ.Σ. στην Αλεξανδρούπολη, η παρουσία κρίνεται συνολικά αξιοπρόσεκτη: Το 1952 με την ομάδα στίβου Μπεήογλου από την Τουρκία, όπου ο Μ.Γ.Σ. ήταν νικητής με 90 βαθμούς. Το 1955, με την ομάδα των Σκοπίων Γιουγκοσλαβίας είχαμε την νίκη της ομάδας του Μ.Γ.Σ. με 102 βαθμούς και το 1958, με την ομάδα Νάσιοναλ του Καΐρου, με νικητές τους φιλοξενούμενους με 114 βαθμούς. Η μεγαλύτερη επιτυχία της ομάδας βόλεϊ του Μ.Γ.Σ. ήταν η παρουσία στην Α' Εθνική κατηγορία από την πρώτη διεξαγωγή πανελληνίου πρωταθλήματος (1969-70) μέχρι τις μέρες μας. Οι διακρίσεις της ομάδας βόλεϊ του Μ.Γ.Σ., ήταν: για το κύπελλο Ελλάδας, όπου ήταν στον τελικό του 1981. Στην Α' εθνική κατηγορία, όπου τις αγωνιστικές περιόδους 1974-75, 1975-76 και 1976-77 κατέλαβε την 4η θέση, την περίοδο 1977-78 κατατάχθηκε στη 3η θέση και τις αγωνιστικές περιόδους 1981-82 και 1983-84 στην τελική κατάταξη κατέλαβε την 4η θέση. Σήμερα η ομάδα βόλεϊ αγωνίζεται στην Α1 κατηγορία. Το τμήμα μπάσκετ ενεργοποιήθηκε την περίοδο 1969-70. Η καλύτερη αγωνιστική περίοδος του τμήματος ήταν το 1993-94, όταν αναδείχθηκε πρωταθλήτρια ομάδα, με αποτέλεσμα την επόμενη χρονιά να αγωνίζεται στην Β' εθνική. Σήμερα η ομάδα αγωνίζεται στο τοπικό

περιφερειακό πρωτάθλημα. Το τμήμα της Επιτραπέζιας αντισφαίρισης (Πιγκ-πογκ) ενεργοποιήθηκε το 1992 και λειτουργεί μέχρι σήμερα. Έχει κατακτήσει πρώτες, δεύτερες και τρίτες νίκες σε πανελλήνια πρωταθλήματα από το 2001, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Συμπερασματικά, η αθλητική δράση του Μ.Γ.Σ. από το 1927 μέχρι τις μέρες μας, είναι αναμφίβολα αξιόλογη για τα επαρχιακά δεδομένα. Είναι η μεγαλύτερη διάρκεια ζωής που έχει παρουσιάσει αθλητικό σωματείο στην Αλεξανδρούπολη ενώ οι επιδόσεις των αθλητών κρίνονται αξιοπρόσεκτες.

Λέξεις κλειδιά: Αλεξανδρούπολη, αθλητικό σωματείο, Μ.Γ.Σ. Εθνικός

Ανέστης Γιαννακόπουλος

Διεύθυνση: ΤΕΦΑΑ, Δ.Π.Θ., Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής, Τ.Κ. 69100

e-mail: agianna@phyed.duth.gr

THE ATHLETIC ACTIVITY OF *M.G.S. ETHNIKOS ALEXANDROUPOLIS* FROM 1927 UP TO TODAY

A. Giannakopoulos, E. Albanidis, A. Kasabalis, Th. Pilianidis

Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science,
69100 Komotini

Abstract

The aim of this study was the collection and processing of data regarding the attendance and the successes of athletes of all departments of *M.G.S. Ethnikos* Alexandroupolis from 1927 up to our days. As sources were used files and statutes of Associations, archival material of Volleyball Federation and SEGAS, newspapers, magazines. The *M.G.S.* football team first appeared in the local championship at 1930. At 1957, the *M.G.S.*, won the Thrace championship, claiming his attendance in the first national category. Today the football team competes in the local category. From the first years of its foundation, the club participated in track and field locally and nationally championships. The bigger successes of *M.G.S.* were: 2nd in the 12th Panthracian of 1934 with 18 points, 1st in the 4th Northern Greek of 1953 with 147 points, 1st in the 7th Northern Greek of 1957 with 106 points, 6th in the 39th Panhellenic of 1953 with 37 points. In international games organised by the *M.G.S.* in Alexandroupolis, its appearance was generally remarkable: In

1952 with the *Beyoglou* team from Turkey, the *M.G.S.* won with 90 points. In 1955, with the team of *Skopia* Yugoslavia the team of *M.G.S.* won with 102 points and in 1958, with the Team *National* of Cairo, the visitors won with 114 points. The biggest success of the *M.G.S.* volleyball team was the participation in the first category from the first national championship (1969-70) up to our days. The successes of *M.G.S.* volleyball team was: at the Greek cup, it was one of the finalists in 1981. In the first category, it took the 4th place in 1974-75, 1975-76 and 1976-77 periods, it took the 3rd place in 1977-78, and finished at the 4th place in 1981-82 and 1983-84. Today the volleyball team competes in the A1 category. The basketball team was activated the period 1969-70. The top competition period of basketball team was in 1993-94, the time it was champion, resulting that the next year the basketball team moved up to the B(second national) category. Today the team competes in the local regional championship. The department of Ping-pong was activated in 1992 and functions up to our days. It has won first, second and third place in Panhellenic championships from 2001, in individual and team performance. In conclusion the athletic activities of *M.G.S.* from 1927 up to our days are without a doubt remarkable for the provincial status. It is the most long-lasting athletic club in Alexandroupolis with remarkable athletic performance and records.

Key Words: Alexandroupolis, athletic club, *M.G.S. Ethnikos*

Anestis Giannakopoulos

Address: Department of Physical Education and Sports, Democritus University of Thrace, University Campus, Komotini, 69100

e-mail: agianna@phyed.duth.gr

Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Μ.Γ.Σ. ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 1927 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη της αθλητικής ιστορίας του ευρύτερα γνωστού αθλητικού σωματείου της Αλεξ/πολης, *Μ.Γ.Σ. Εθνικού* και η καταγραφή των επιτυχιών των αθλητών του, σε τοπικές και διεθνείς διοργανώσεις. Λίγα χρόνια μετά την απελευθέρωση της Αλεξ/πολης (1920), ιδρύθηκε το 1927 ο *Μ.Γ.Σ.*, ύστερα από τη διάλυση τμημάτων δύο άλλων σωματείων της Αλεξ/πολης, του *Εργατικού Αστέρα* και του *Ερμής*. Η έρευνα στηρίχτηκε στο καταστατικό και τα αρχεία του συλλόγου, στο αρχειακό υλικό

αθλητικών ομοσπονδιών, στις εφημερίδες της εποχής καθώς σε σχετικά βιβλία και άρθρα περιοδικών. Εφημερίδες στις οποίες αναζητήθηκαν στοιχεία ήταν: *Ελεύθερη Θράκη*, *Επαρχιακός Τύπος*, *Πανθρακική* (τοπικές), *Μακεδονία*, *Αθλητικά Νέα* (πανελληνίες).

Τμήματα του Συλλόγου

Ο *Μ.Γ.Σ.* ανέπτυξε σημαντική δραστηριότητα στο: ποδόσφαιρο, βόλεϊ, μπάσκετ, κλασικό αθλητισμό και πιγκ-πογκⁱⁱ. Πέρα από τα παραπάνω αγωνιστικά τμήματα, ο *Μ.Γ.Σ.* από την αρχή της ίδρυσής του, διατηρούσε τμήμα μουσικό, από όπου πήρε και την ονομασία «Μουσικογυμναστικός».

Αθλητική δράση του σωματείου

Αγώνες στίβου. Από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του, ο Σύλλογος συμμετείχε σε αρκετές μεγάλες διοργανώσεις στίβου σημειώνοντας σπουδαίες επιδόσεις. Στον πίνακα 2 αναφέρονται οι διακρίσεις της ομάδας στίβου του *Μ.Γ.Σ.*

Διοργανώθηκαν αγώνες στίβου με ομάδες από τη γειτονική Τουρκία, όπως η ομάδα της Κων/πολης *Μπεήογλου Σπορ* (πρώην Πέρα κλούμπ) αποτελούμενη από ομογενείς αθλητές. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια των καλών διμερών σχέσεων που επεκράτησαν την περίοδο 1945-1954.

Ποδόσφαιρο. Η ομάδα του *Μ.Γ.Σ.* συμμετείχε προπολεμικά αλλά και μεταπολεμικά στο τοπικό πρωτάθλημα Θράκης. Στον πίνακα 1 αναφέρονται οι κατατάξεις και οι θέσεις σταθμοί της ποδοσφαιρικής ομάδας του Συλλόγου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Καλύτερες θέσεις του ποδοσφαιρικού τμήματος του *Μ.Γ.Σ.*

Χρονολογία	Διοργάνωση	Θέση
1956-57	Πρωτάθλημα Θράκης	Πρωταθλήτρια ομάδα Ε.Π.Σ. Θράκης
1961-62	Πρωτάθλημα Θράκης	3 ^{ος} στο Πρωτάθλημα Θράκης – άνοδος Β' εθνική
1962-63	Β' εθνική	12 ^{ος} στη κατάταξη και υποβιβασμός
1965-66	Αν. Μακεδονία & Θράκη	2 ^{ος} στη κατάταξη και άνοδος στη Β' εθνική
1991-92	Αν. Μακεδονία & Θράκη	1 ^{ος} στη κατάταξη και άνοδος στη Γ' εθνική

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Καλύτερες θέσεις του τμήματος στίβου του *Μ.Γ.Σ.*

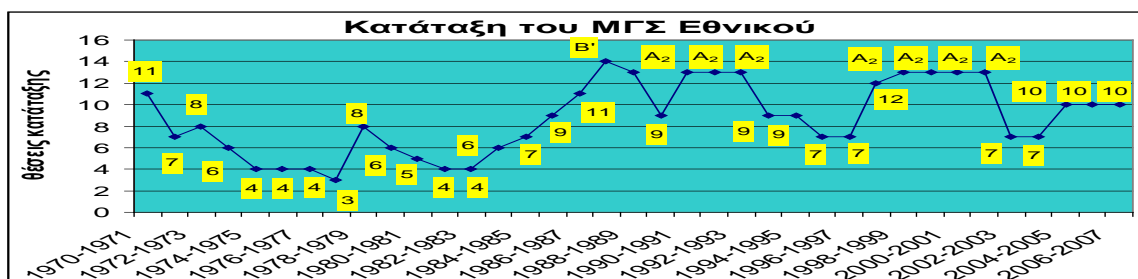
Χρονολογία	Τόπος	Αγώνες	Κατάταξη	Βαθμοί
1933	Αλεξ/πολη	2 ^{οι} Πανέβριοι	2 ^η θέση	32
1947	Αλεξ/πολη	9 ^{οι} Πανέβριοι	1 ^η θέση	60
1950	Αλεξ/πολη	16 ^{οι} Πανθρακικοί	1 ^η θέση	171
1952	Καβάλα	17 ^{οι} Πανθρακικοί	1 ^η θέση	147
1953	Αλεξ/πολη	39 ^{οι} Πανελλήνιοι	6 ^η θέση	37
1953	Σέρρες	4 ^{οι} Παμβορειοελλαδικοί	1 ^η θέση	157
1954	Καβάλα	5 ^{οι} Παμβορειοελλαδικοί	1 ^η θέση	138
1955	Σέρρες	9 ^{οι} Παμμακεδονικοί	1 ^η θέση	99
1957	Αλεξ/πολη	21 ^{οι} Πανθρακικοί	1 ^η θέση	168,5
1957	Κομοτηνή	7 ^{οι} Παμβορειοελλαδικοί	1 ^η θέση	106
1958	Καβάλα	22 ^{οι} Πανθρακικοί	1 ^η θέση	134
1959	Κομοτηνή	23 ^{οι} Πανθρακικοί	1 ^η θέση	130

Φιλικές συναντήσεις. Οι σπουδαιότερες φιλικές συναντήσεις που διεξήχθησαν στην Αλεξ/πολη ήταν με τους παρακάτω συλλόγους: *Άτλαντα Κομοτηνής* το 1930ⁱⁱⁱ, το 1950 με τον *Ηρακλή Καβάλας*^{iv}, με τον *Άρη Θεσ/νίκης* το 1951^v, το 1953 με την Τουρκική ομάδα της Αν. Θράκης *Γκεντσλίκ*^{vi} και με την ομάδα *HIALCENOLIK* πρωταθλήτρια Κωνσταντινούπολης^{vii}. Αυτή την περίοδο είχαν πραγματοποιηθεί επισκέψεις ομάδων από την Τουρκία στην Αλεξ/πολη, στα πλαίσια της αναθέρμανσης των διμερών σχέσεων. Έλληνες ομογενείς αθλητές ήταν ενταγμένοι στο Πέρα κλούμπ, ομάδα που επισκέφτηκε την Αλεξ/πολη^{viii}.

Ποδηλασία. Ακόμη μια δημοφιλής δραστηριότητα, του *Μ.Γ.Σ.* φαίνεται πως ήταν και η ποδηλασία. Το ποδήλατο μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα ήταν σύμβολο της ταχύτητας και το καινούργιο μέσο που προσέλκυε νέους που αναζητούσαν τρόπους κοινωνικής συναναστροφής^{ix}. Ο *Μ.Γ.Σ.* είχε συμμετοχή στους Α΄ Παμμακεδονικούς Ποδηλατικούς

αγώνες του 1931, που έγιναν στη Θεσ/νικη^x. Οι πρώτοι μεταπολεμικοί ποδηλατικοί αγώνες διοργανώθηκαν το 1947 στην Αλεξανδρούπολη από τον Μ.Γ.Σ^{xi}.

Βόλει: Το τμήμα βόλει του Μ.Γ.Σ. δραστηριοποιήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '60. Στο Σχήμα 1, φαίνονται οι θέσεις που κατέλαβε η ομάδα του Μ.Γ.Σ. μέχρι σήμερα^{xii}.

ΣΧΗΜΑ 1: Καταγραφή των κατατάξεων της ομάδας βόλει του Μ.Γ.Σ.

Μπάσκετ: Ένα από τα ενεργοποιημένα τμήματα του Μ.Γ.Σ. είναι και αυτό του μπάσκετ. Το τμήμα είναι σε λειτουργία από την περίοδο 1969-70. Αγωνίστηκε πολλά χρόνια στην τοπική κατηγορία, με ορισμένες εξαιρέσεις, όταν κατόρθωσε να ανεβεί στην Γ' Εθνική κατηγορία (αγωνιστική περίοδος 1993-94).

Πινγκ-πονγκ: Το τμήμα, ουσιαστικά, ξεκίνησε τη δράση του το 1992, διατηρήθηκε, συγκροτείται, ακόμα και σήμερα, με αθλητές του τμήματος να έχουν αναδειχθεί πανελληνιονίκες.

Σπουδαιίοι αθλητές

Στον Πίνακα 3 αναφέρονται αθλητές με σπουδαίες επιδόσεις στο άθλημά του ο καθένας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Διακρίσεις αθλητών-τριών του Μ.Γ.Σ. Εθνικού^{xiii}

Όνοματεπώνυμο	Διάκριση / έτος	Άθλημα και θέσεις που διακρίθηκαν
Φώτης Κοσμάς	1 ^{ος} Μεσογειονίκης ανδρών / 1953	Κλ. Αθλητισμός / Δέκαθλο
Ευάγγελος	3 ^{ος} Βαλκανιονίκης ανδρών / 1954	Κλ. Αθλητισμός / μήκος

Φουντουκίδης		
Θωμάς Θωμάς	2 ^{ος} Βαλκανιονίκης ανδρών / 1975	Κλ. Αθλητισμός / τριπλούν
Φανή Μπερμπερίδου	1 ^η Παγκόσμια νίκη νεανίδων / 1984	Κλ. Αθλητισμός / ακοντισμός
Αθανάσιος Κασαμπαλής	3 ^{ος} Βαλκανιονίκης εφήβων/1975	Βόλεϊ / Ακραίος, Διαγώνιος
Ιωάννης Χρηστούλιας	6 ^η Πανευρωπαϊκή νίκη εφήβων/1976	Βόλεϊ / Κεντρικός
Γεώργιος Τεκτονίδης	3 ^{ος} Μεσογειονίκης ανδρών/1979	Βόλεϊ / Πασαδόρος
Ελευθέριος Τερζάκης	1 ^{ος} Βαλκανιονίκης ανδρών/1985	Βόλεϊ / Ακραίος
Ανέστης Γιαννακόπουλος	3 ^{ος} Βαλκανιονίκης εφήβων/1985	Βόλεϊ / Πασαδόρος
Θεόδωρος Σιγλιδής	2 ^{ος} Βαλκανιονίκης εφήβων/1984	Βόλεϊ / Κεντρικός
Χρήστος Κίτσιος	6 ^{ος} παγκόσμιος πρωταθλητής εφήβων/1996	Βόλεϊ / Κεντρικός
Θεόδωρος Μπάεφ	7 ^{ος} Παγκόσμιος πρωταθλητής εφήβων/1996	Βόλεϊ / Ακραίος
Δημήτριος Ζλατιλίδης	2 ^{ος} παγκόσμιος πρωταθλητής παιδων/1997	Βόλεϊ / Ακραίος

Συμπεράσματα-Συζήτηση

Η αθλητική δράση του *Μ.Γ.Σ.*, για διάστημα 80 χρόνων (1927-2007) ήταν αναμφίβολα αξιόλογη για τα επαρχιακά δεδομένα. Προπολεμικά ανέπτυξε πλούσια δραστηριότητα στο ποδόσφαιρο και το στίβο, μεταπολεμικά στο ποδόσφαιρο και στο στίβο τις δεκαετίες του '50 και '60. Το βόλεϊ ήταν η σημαντικότερη αθλητική δραστηριότητα από τη δεκαετία του '70, ο στίβος και πάλι τις δεκαετίες του '80 και 90, το μπάσκετ τη δεκαετία του '90 και το πινγκ-πογκ από τα μέσα της δεκαετίας του '90.

Βιβλιογραφία

- ⁱ. Κυριακίδης, Κων/νος: *Η Αλεξανδρούπολη και το ποδόσφαιρό της*, Αλεξανδρούπολη 2007, σελ. 76.
- ⁱⁱ. Καταστατικό του «Μ.Γ.Σ. Εθνικού Αλεξανδρούπολης», άρθρο 1, παρ. 2.
- ⁱⁱⁱ. Εφημερίδα *Φωνή της Θράκης*: φύλλο 11.5.1930, αρ. 246.
- ^{iv}. Εφημερίδα *Ελεύθερη Θράκη*: φύλλο 20.6.1950, αρ. 478.
- ^v. Εφημερίδα *Ελεύθερη Θράκη*: φύλλο 1.8.1951, αρ. 558.
- ^{vi}. Εφημερίδα *Επαρχιακός Αθλητισμός*: φύλλο 4,7,1953, αρ. 5.
- ^{vii}. Εφημερίδα *Ελεύθερη Θράκη*: φύλλο 30.10.1953, αρ. 717.

^{viii}. Αλμπανίδης Ευάγγελος; Κασαμπαλής Αθανάσιος: «Η αθλητική δραστηριότητα των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι το 1955», στο: Άθληση και Κοινωνία 40 (2005), 46-55, σελ. 52.

^{ix}. Κουλούρη, Χριστίνα: *Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας 1870-1922*, Αθήνα 1997, σελ. 358.

^x. Εφημερίδα *Μακεδονία*: φύλλο 28.8.1931, αρ. 6868.

^{xi}. Εφημερίδα *Ελεύθερη Θράκη*: φύλλο 10.11.1947, αρ. 230.

^{xii}. *Ελληνικό και Διεθνές ΑΛΜΑΝΑΚ Βόλεϊ 2006*, Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, Αθήνα 2006.

^{xiii}. Τα στοιχεία για τις διακρίσεις των αθλητών του βόλεϊ του «Μ.Γ.Σ.» αντλήθηκαν από το αρχείο της Ε.Π.Ε.Σ.ΘΡ. (Ένωση Πετοσφαιρικών Σωματείων Θράκης) και από το αρχείο της Ε.Ο.Π.Ε. Τα στοιχεία για τις διακρίσεις των αθλητών στίβου αντλήθηκαν από τα περιοδικά του ΣΕΓΑΣ «Οι καλύτεροι» και από το αρχειακό υλικό της Τ.Ε. ΣΕΓΑΣ Θράκης

Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Βουζανίδου Ε., Μπαρντής Σ.

Γενικό Λύκειο Νικήσιανης Παγγαίου Ν. Καβάλας

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με την αθλητική δραστηριότητα των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη, από τις αρχές του εικοστού αιώνα μέχρι σήμερα. Ως πηγές χρησιμοποιήθηκαν αρχαιακό υλικό των εβραϊκών συλλόγων, εφημερίδες και περιοδικά της εποχής και βιβλία. Η επεξεργασία των στοιχείων έδειξε ότι οι Εβραίοι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης δραστηριοποιήθηκαν έντονα στο χώρο του αθλητισμού, είτε συμμετέχοντας σε σωματεία ως μέλη και αθλητές (*Γιουνιόν Σπορτίφ* 1901), είτε ιδρύοντας αμιγώς εβραϊκά αθλητικά σωματεία (*Μακαμπή* 1908, *Ακοάχ* 1925) με παράλληλο στόχο να διαδοθούν τα εβραϊκά ιδεώδη ανάμεσα στον ιουδαϊκό πληθυσμό της Θεσσαλονίκης. Στα χρόνια που η εβραϊκή κοινότητα της πόλης αριθμούσε πάνω από 80000 μέλη (το 70% των Ελλήνων Εβραίων ζούσε στη Θεσσαλονίκη), ο γυμναστικός σύλλογος *Μακαμπή*, ο οποίος δεν ήταν απλά γυμναστικός αλλά μια σιωνιστική οργάνωση, αποτελούσε τον πόλο έλξης της εβραϊκής νεολαίας. Κύρια δραστηριότητα ήταν το ποδόσφαιρο και η πυγμαχία. Τα εβραϊκά σωματεία, ήδη από το 1914, έκαναν αισθητή την παρουσία τους στο χώρο του ποδοσφαίρου, όταν συμμετείχαν στο πρώτο επίσημο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα της πόλης και, από το 1925, στο χώρο του κλασικού αθλητισμού με τη συμμετοχή στους Α΄ Παμμακεδονικές Αγώνες στη Θεσσαλονίκη. Ο μοναδικός εβραϊκός αθλητικός σύλλογος που επέζησε μέχρι σήμερα είναι η *Μακαμπή*. Η λαίλαπα του Ολοκαυτώματος που αφάνισε τον εβραϊκό πληθυσμό της πόλης επηρέασε και το σύλλογο, ο οποίος σταμάτησε τη δραστηριότητά του για μεγάλο χρονικό διάστημα και επαναλειτούργησε το 1968. Σήμερα λειτουργούν τμήματα καλαθοσφαίρισης και επιτραπέζιας αντισφαίρισης προβάλλοντας επάξια την παρουσία του εβραϊκού στοιχείου στο αθλητικό στερέωμα.

Λέξεις κλειδιά: εβραϊκός σύλλογος, Μακαμπή, Θεσσαλονίκη

Ευαγγελία Βουζανίδου

Γραβιάς 2, 65201, Καβάλα

Τηλ. 2510 224275

evouzani@sch.gr

THE ATHLETIC ACTIVITY OF THE JEWS IN THESSALONIKI FROM THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY TILL NOWADAYS

E. Vouzanidou, S. Bardis

High School of Nikisiani Paggeo Kavala

Abstract

The aim of the study was the collection and processing of data about the athletic activity of the Jews in Thessaloniki from the beginning of the 20th century till nowadays. The research was based on archives of Jewish clubs, newspapers, magazines and books. Data processing revealed that the Jews of Thessaloniki played an active role on the athletic life of the city either as members and athletes of sports clubs (*Union Sportive* 1901), or as founders of pure Jewish sports clubs (*Makabi* 1908, *Akoah* 1925), while at the same time their main aim was the spread of the Jewish ideas among the Jews of Thessaloniki. During the period that the Jewish Community of the city had more than 80,000 members (the 70% of the Greek Jews were living in Thessaloniki), the sports club *Makabi* which was not only an athletic club but a sionist organization as well, was the attractive pole of the Jewish Youth. The main activity was football and boxing. The Jewish sports clubs had a noticeable presence in the football field already from 1914, when they took part in the first official football league of the city. In tracks and field they took part for the first time in 1925 in the 1st Pammacedonian Games. *Makabi* is the only Jewish sports club that exists until today. The Holocaust that ruined the Jewish people, influenced the sports club which stopped the activity for a long time. It restarted its activity in 1968. Today, there are basketball and table tennis departments, trying to project the presence of the Jewish element in the athletic life.

Key words: Jewish sports club, Makabi, Thessaloniki

Evaggelia Vouzanidou

2 Gravias str, 65201, Kavala

Tel: 2510 224275

evouzani@sch.gr

**Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ**

Εισαγωγή

Η πολυτάραχη μοίρα των Εβραίων είναι γνωστή από πολύ παλιά. Πολλές ελληνικές πηγές αναφέρονται στην ιστορία και τις επαφές τους με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Αναφορές για τους Εβραίους εντοπίζονται σε πολλούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς. Στο μεταξύ, η διασπορά, η οποία είχε αρχίσει πριν από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αυξήθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. Ανεξάρτητο εβραϊκό κράτος έπαψε να υπάρχει το 68 π.Χ., όταν οι Ρωμαίοι κατέκτησαν την Ιουδαία. Ένα μεγάλο μέρος της ιουδαϊκής διασποράς ήρθε και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Οι Εβραίοι αυτοί προστέθηκαν στους Ρωμαιώτες, τους ήδη δηλαδή εγκατεστημένους στη χώρα Εβραίους από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Πολύ αργότερα, το 14^ο αιώνα άρχισαν να εισρέουν στην Ελλάδα πρόσφυγες από την Κεντρική Ευρώπη, οι λεγόμενοι *Ασκενάζι* (*Ασκενάζ* είναι η βιβλική ονομασία των Γερμανών)^{xiii}. Το 1492 άλλη οικογένεια Εβραίων, οι *Σεφαρδίμ*, διωγμένοι από την Ισπανία και την Πορτογαλία, όταν η Ιερά Εξέταση άρχισε τη μακάβρια δράση της, εμφανίστηκαν στη Θεσσαλονίκη^{xiii}.

Η προσάρτηση της Θεσσαλονίκης το 1912 σηματοδότησε την αρχή μιας νέας εποχής στην παρουσία της εκεί εγκατεστημένης Εβραϊκής Κοινότητας. Το ελληνικό κράτος έλαβε ουσιαστικά μέτρα και εξήγγειλε ειδικά προνόμια, προκειμένου να κερδίσει την εμπιστοσύνη του τοπικού εβραϊκού πληθυσμού, αλλά και την υποστήριξη του εβραϊκού κόσμου γενικότερα^{xiii}.

Αντίθετα από τους Ρωμαιώτες Εβραίους, οι οποίοι πρόβαλαν την ελληνικότητά τους και συγχωνεύθηκαν στο αθηναϊκό τουλάχιστον περιβάλλον, οι Εβραίοι *Σεφαρδίμ* σχημάτισαν ξεχωριστή κοινωνική ομάδα. Οι 75000 Εβραίοι όχι μόνο αντιπροσώπευαν την πλειοψηφία της πόλης, αλλά προέρχονταν από όλες τις κοινωνικές τάξεις^{xiii}.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με την αθλητική δραστηριότητα των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη από τις αρχές του εικοστού αιώνα μέχρι σήμερα. Η έρευνα βασίστηκε σε βιβλιογραφικές πηγές του παρελθόντος: αρχειακό υλικό των συλλόγων, εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία.

Ίδρυση αθλητικών συλλόγων - Δραστηριοποίηση

Η εμφάνιση του εβραϊκού στοιχείου στον αθλητισμό χρονολογείται από το 1901-1902, όταν στην πόλη ιδρύθηκε η *Γιουνιόν Σπορτίβ* (*Union Sportive*) από ξένους κατοίκους της πόλης, ανάμεσα σε αυτούς και Ισραηλίτες. Ίδρυσε ισχυρή ποδοσφαιρική ομάδα, η οποία πολλές φορές συναντήθηκε με άλλες ομάδες της πόλης καθώς και με ομάδες των ξένων στόλων που κρέσσοντο στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Διέθετε και ναυτικό τμήμα, διοργάνωνε κολυμβητικούς αγώνες καθώς και αγώνες δρόμου αντοχής «... από της Γεωργικής Σχολής μέχρι του εξοχικού Καφενείου Φλόκα (7 χιλιόμετρα)». Στα πολυτελή γραφεία του συλλόγου

στεγάζονταν το τμήμα ξιφασκίας. Ο πρώτος επίσημος ποδοσφαιρικός αγώνας στην πόλη έγινε το 1905 μεταξύ των ομάδων του Ομίλου Φιλομούσων και της *Γιουνιόν Σπορτίβ*.

Η *Γιουνιόν Σπορτίβ* έπαψε να υπάρχει το 1908. Νωρίτερα, το 1907 ένας αριθμός μελών της είχε ιδρύσει ένα νέο σύλλογο με την επωνυμία *Ωδάξ*, ο οποίος συγκέντρωσε πολλούς Ισραηλίτες αλλά και ξένους, δημιούργησε ισχυρή ποδοσφαιρική ομάδα αλλά το 1908 ο σύλλογος διαλύθηκε^{xiii}.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, μέχρι την εποχή εκίνησης, στα εβραϊκά σχολεία της Θεσσαλονίκης υπήρχαν υποχρεωτικά και προαιρετικά μαθήματα. Τα προαιρετικά ήταν το τραγούδι, το σχέδιο και η γυμναστική ή «*μια καινοτομία που ισοδυναμούσε με αίρεση*». Αργότερα, τα προαιρετικά μαθήματα παραμελήθηκαν, τα οποία ανέλαβαν οι σιωνιστικοί^{xiii} σύλλογοι με σκοπό να κερδίσουν τη νεολαία της Θεσσαλονίκης με το μέρος τους, αφιερώνοντας μεγάλο τμήμα του προγράμματός τους στη γυμναστική και στα αθλήματα^{xiii}.

Το 1908 ιδρύθηκε ο *Ιουδαϊκός Γυμναστικός Σύλλογος Μακκαβαίος*^{xiii}, βαθιά διαποτισμένος από το σιωνισμό διαδίδοντας την αγάπη για τον αθλητισμό στη νεολαία. Ανάμεσα στους σκοπούς του συλλόγου ήταν η ανάπτυξη της εθνικής ιουδαϊκής συνείδησης, η γνώση των εθνικών δικαίων και καθηκόντων, το ενδιαφέρον για την τύχη του ιουδαϊσμού της χώρας, η διάδοση της εβραϊκής γλώσσας, της ιουδαϊκής ιστορίας και γνώσεις που αφορούν τον ιουδαϊσμό^{xiii}. Ο σύλλογος διατηρούσε αθλητικό, προσκοπικό και θεατρικό τμήμα. Το 1939 μετονομάστηκε σε *Μακαμπί*^{xiii}. Την ίδια εποχή ιδρύθηκε η *Αθλητική Πρόοδος (Progrès Sportive)* ένας σύλλογος που σκοπό είχε «...την διατήρηση αυτού σύστασιν κέντρου συγκέντρωσης, αθλητικής και αναψυχής». Η ηγεσία της Θεσσαλονίκης το 1917 έβαλε τέλος στην ύπαρξη και αυτού του συλλόγου^{xiii}.

Το 1912 ιδρύθηκε ο εβραϊκός σύλλογος *Νορντάου (Nordau)*, ο οποίος ήταν συνένωση τριών άλλων σιωνιστικών αθλητικών συλλόγων, των *Ανθέων της Σιών*, της *Ελπίδας* και της *Αδελφικής Αγάπης*. Ο *Νορντάου* με τη σειρά του ενώθηκε το 1913 με το *B' nai Sion* και δημιούργησαν το σύλλογο *Αγγελιοφόρο της Σιών*^{xiii}.

Αθλητικές διοργανώσεις

Η χρησιμοποίηση του αθλητισμού στην προσπάθεια για εθνικιστική ανάταση των Εβραίων γινόταν πραγματικότητα με διάφορες γιορτές που οργανώνονταν δημόσια, στις οποίες οι νεαροί Μακκαβαίοι εκτελούσαν διάφορες ομαδικές ασκήσεις ενώ συγχρόνως ακούγονταν εθνικά τραγούδια στα Εβραϊκά και τα Ισπανικά^{xiii}. Αυτές οι γιορτές συνεπικουρούμενες από παρελάσεις που έκαναν οι Μακκαβαίοι στους κεντρικούς δρόμους της πόλης φορώντας τις φόρμες τους, ανεμίζοντας σημαίες αλλά και τραγουδώντας, συνέβαλαν πολύ στην ανάπτυξη της οργάνωσης^{xiii}. Εκτός από τις γιορτές ο σύλλογος οργάνωνε συχνά και

εκδρομές, στις οποίες έπαιρνε μέρος μεγάλος αριθμός οικογενειών. Ο σύλλογος αριθμούσε περίπου 400 μέλη από τα οποία οι περισσότεροι ήταν ένθερμοι αθλητές^{xiii}.

Μέχρι το 1915 οι ποδοσφαιρικές συναντήσεις δεν είχαν σπουδαίο χαρακτήρα. Τότε συνήλθαν τα κυριότερα αθλητικά σωματεία της Θεσσαλονίκης τα οποία ήταν ο Ηρακλής και τα Ισραηλιτικά σωματεία, τα οποία ίδρυσαν το πρώτο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα στην πόλη δίνοντας έτσι αλματική ώθηση στον αθλητισμό της Θεσσαλονίκης^{xiii}.

Η δραστηριοποίηση στον κλασικό αθλητισμό

Στον κλασικό αθλητισμό η θέσπιση των Πανθεσσαλονίκειων Αγώνων έδωσε αίγλη στον αθλητισμό της πόλης. Από τον πρώτο κιόλας χρόνο της διοργάνωσης, το 1923, έλαβαν μέρος τα ισραηλιτικά σωματεία *Μακκαβαίος*, *Μαξ Νορδάου* και *Εφόρ Σπορτίφ*^{xiii}.

Το 1925 ιδρύθηκε ο ισραηλιτικός σύλλογος με την επωνυμία *Ακοάχ*. Μαζί με το Μακκαβαίο πήρε μέρος σε ποδηλατικούς αγώνες ταχύτητας και αντοχής^{xiii}. Ο Μακκαβαίος από την περίοδο εκείνη ανήκε στη δύναμη της Ποδοσφαιρικής Ένωσης Μακεδονίας-Θράκης ενώ παράλληλα συμμετείχε και στο πρωτάθλημα πετοσφαίρισης^{xiii}.

Εκ έτη την περίοδο η πετοσφαίριση διαδόθηκε και στο γυναικείο κοινό με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν γυναικεία τμήματα στους συλλόγους. Ο *Ακοάχ* ήταν από τους πρώτους συλλόγους που δημιούργησαν γυναικείο τμήμα^{xiii}. Το 1934 το καταστατικό τροποποιήθηκε προκειμένου το σωματείο να αναγνωριστεί από την Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία αφαιρώντας τα άρθρα που αναφέρονταν στους εθνικούς και σιωνιστικούς σκοπούς του σωματείου^{xiii}.

Η αθλητική ζωή μετά το Ολοκαύτωμα

Το 1943 άρχισαν οι συλλήψεις και οι εκσπίσεις του εβραϊκού πληθυσμού της Θεσσαλονίκης. Μετά τον επαναπατρισμό των διασωθέντων από τα στρατόπεδα θανάτου της Πολωνίας, το 1949, ο απολογισμός ήταν τρομακτικός. Από τους 70000 είχαν απομείνει 10000^{xiii}. Η Εβραϊκή Κοινότητα προσπάθησε να ορθοποδήσει. Ο μοναδικός αθλητικός σύλλογος που επαναδραστηριοποιήθηκε ήταν η *Μακαμπή*, το 1968. Σήμερα διατηρεί τμήματα καλαθοσφαίρισης και επιτραπέζιας αντισφαίρισης.

Επίλογος

Οι Εβραίοι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης από τις αρχές του εικοστού αιώνα αποτελούσαν την αριθμητική πλειονότητα αλλά και την οικονομική δύναμη της πόλης. Μέσα στα πλαίσια της οργάνωσης στον κοινωνικό ιστό της πόλης δραστηριοποιήθηκαν και στο χώρο του αθλητισμού, είτε συμμετέχοντας ως μέλη και αθλητές σε συλλόγους, είτε ιδρύοντας αμιγώς αθλητικά σωματεία. Παράλληλος σκοπός των συλλόγων ήταν να διαδοθούν τα εβραϊκά

ιδεώδη ανάμεσα στον εβραϊκό πληθυσμό της πόλης. Σήμερα, ο μοναδικός σύλλογος που επιβίωσε από την πυρκαγιά το 1917 και το Ολοκαύτωμα το 1943 είναι η *Μακαμπή* έχοντας πάντα σα στόχο να προβάλλει επάξια την παρουσία του εβραϊκού στοιχείου στο αθλητικό στερέωμα της πόλης.

Βιβλιογραφία

- ^{xiii} Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος: *Οι Έλληνες Εβραίοι*, Αθήνα 2000, σελ. 31-33
- ^{xiii} Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης: *In Memoriam*, Θεσσαλονίκη 1976, σελ. 15
- ^{xiii} Μόλχο, Ρένα: «Η Εβραϊκή Κοινότητα της Θεσσαλονίκης και η Ένταξή της στο Ελληνικό Κράτος», στο: *Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης: Πρακτικά Συμποσίου*, Θεσσαλονίκη, 1-3/11/1985, Θεσσαλονίκη, 1986, 285-301, σελ. 290-291
- ^{xiii} Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος: *Οι Έλληνες*, σελ. 34
- ^{xiii} Χριστοδούλου, Νικόλαος: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος Θεσ/νίκης Ο Ηρακλής*, Θεσσαλονίκη 1927, σελ. 19
- ^{xiii} Η Σιωνιστική Οργάνωση ιδρύθηκε το 1897 στη Βασιλεία της Ελβετίας. Από τότε ακόμη ο σιωνισμός αριθμούσε στη Θεσσαλονίκη φανατικούς οπαδούς. Η αγάπη της Σιών (Ιερουσαλήμ) εκδηλώνεται τόσο σαν πολιτική θεωρία όσο και σαν κίνημα οργανωμένο. Αρχικά ταυτίζεται με την ορθόδοξη ευσέβεια και κατόπιν με τον ιουδαϊκό εθνικισμό. Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης: *In Memoriam*, σελ. 37
- ^{xiii} Μόλχο, Ρένα: *Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης, 1856-1919: Μια Ιδιαίτερη Κοινότητα*, Αθήνα 2001, σελ. 158
- ^{xiii} *Μακκαβαίος* ονομάστηκε πρώτα ο Ιούδας γιος του ιερέα Ματθαία, ο οποίος διαδέχτηκε τον πατέρα του στην αρχηγία του αγώνα των ζηλωτών Ιουδαίων εναντίον των Σελευκιδών. Η επικρατέστερη γνώμη για την ετυμολογία του *Μακκαβαίος* σχετίζεται με το εβραϊκό και αραμαϊκό *makkaba* = σφύρα, κατά την οποία ο Ιούδας ονομάστηκε έτσι για την ορμητικότητα και την πολεμική του αρετή, για το σφυροκόπημα των εχθρών του. Νέα Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση, Αθήνα 1979, τόμος 17, σελ. 254
- ^{xiii} Αρχείο Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Καταστατικό του συλλόγου, 1908, άρθρο 2
- ^{xiii} Αρχείο Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Καταστατικό του συλλόγου, 1939, άρθρο 1
- ^{xiii} Παπαδόπουλος, Απόστολος: «Ιστορία της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού στη Θεσσαλονίκη από το 1912 έως το 1960». *Διδακτορική Διατριβή*, Α.Π.Θ. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 31-32
- ^{xiii} Παπαδόπουλος: *Ιστορία*, σελ. 34
- ^{xiii} Η μητρική γλώσσα του Ιουδαίου της Θεσσαλονίκης είναι η ισπανοεβραϊκή (Ladino). Είναι η αρχαϊκή καστιλιανική γλώσσα εμπλουτισμένη με εκφράσεις που τις συναντούμε στο Θερβάντες. Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης: *In Memoriam*, σελ. 20
- ^{xiii} Παπαδόπουλος: *Ιστορία*, σελ. 33
- ^{xiii} Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης: *In Memoriam*, σελ. 39
- ^{xiii} Χριστοδούλου: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος*, σελ. 53
- ^{xiii} Χριστοδούλου: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος*, σελ. 91
- ^{xiii} Χριστοδούλου: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος*, σελ. 96
- ^{xiii} Χριστοδούλου: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος*, σελ. 102
- ^{xiii} Χριστοδούλου: *Ο Γυμναστικός Σύλλογος*, σελ. 103
- ^{xiii} Αρχείο Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Πρακτικά Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου, 1934
- ²³ Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος: *Οι Έλληνες*, σελ. 39-41